

ҮНДЭСНИЙ ХӨНГӨЛӨЛТИЙН ЖАГСААЛТ

МОНГОЛ УЛС

Д/д	HS 2017	Барааны бичиглэл	Хөнгөлөлтийн хэмжээ	Нэн тааламжтай тариф
Амьд загас				
1	030191	-- Тулбага загас	30	5
2	030192	-- Могой загас (<i>Anguilla spp.</i>)	30	5
3	030193	-- Мөрөг загас	30	5
4	030194	-- Атлантын болон Номхон далайн хөх сэлүүрт туна загас (<i>Thunnus thynnus</i>)	30	5
5	030195	-- Өмнө зүгийн хөх сэрвээт туна загас (<i>Thunnus massoyii</i>)	30	5
6	030199	-- Бусад	30	5
Шинэ, эсхүл хөргөсөн загас (Зүйл 03.04-т заасан загасны ясгүй гол мах болон бусад мах орохгүй)				
7	030213	-- Номхон далайн хулд	30	5
8	030221	-- Цагаан халпий	30	5
9	030223	-- Ул загас (<i>Solea spp.</i>)	30	5
- Туна загас (<i>Thunnus төрөл</i>), жад загас буюу судалт туна загас (<i>Euthynnus (Katsuwonus) relamis</i>) (Мөр 0302.91-0302.99-д заасан хүнсний дайвар мах орохгүй):				
10	030231	-- Альбакор, эсхүл урт сэлүүрт туна загас (<i>Thunnus alalunga</i>)	30	5
11	030232	-- Шар сэлүүрт туна (<i>Thunnus albacares</i>)	30	5
12	030233	-- Жад загас, эсхүл судалт туна	30	5
13	030234	-- Том нүдэт туна загас (<i>Thunnus obesus</i>)	30	5
14	030235	-- Атлантын болон Номхон далайн хөх сэлүүрт хөргөсөн туна загас (<i>Thunnus thynnus</i> , <i>Thunnus orientalis</i>)	30	5
15	030236	-- Шинэ, эсхүл хөргөсөн өмнө зүгийн хөх сэлүүрт туна загас (<i>Thunnus massoyii</i>)	30	5
16	030241	-- Май загас	30	5
17	030242	-- Анчоус загас	30	5
18	030243	-- Сардин загас	30	5
19	030244	-- Балмад загас	30	5
20	030245	-- Морин загас	30	5
21	030246	-- Кобия	30	5
22	030247	-- Жадан хошуут загас (<i>Xiphias gladius</i>)	30	5
23	030251	-- Сагамхай загас	30	5
24	030252	-- Пикша загас (<i>Melanogrammus aeglefinus</i>)	30	5
25	030253	-- Сайда загас (<i>Pollachius virens</i>)	30	5
26	030254	-- Хек загас (<i>Merluccius spp.</i> , <i>Urophycis spp.</i>)	30	5
27	030255	-- Аляскийн поллак загас	30	5

28	030256	-- Хөх мерлан загас	30	5
29	030259	-- Бусад	30	5
30	030271	-- Тилапия загас	30	5
31	030272	-- Цулбуурт загас	30	5
32	030273	-- Мөрөг загас	30	5
33	030279	-- Бусад		
- Бусад загас (Мөр 0302.91-0302.99-д заасан хүнсний дайвар мах орохгүй):				
34	030281	-- Далайн чоно загас ба бусад аварга загас	30	5
35	030282	-- Дэвээхэй загас	30	5
36	030283	-- Шүдэт загас (<i>Dissostichus spp.</i>)	30	5
37	030284	-- Далайн алгана загас	30	5
38	030285	-- Далайн зоодой загас	30	5
39	030289	-- Бусад	30	5
40	030291	-- Элэг, түрс болон нялга	30	5
- Хулд төрлийн загас (Мөр 0303.91-0303.99-д заасан хүнсний дайвар мах орохгүй):				
41	030311	-- Сockeye хулд (улаан хулд) (<i>Oncorhynchus nerka</i>)	30	5
42	030313	-- Атлантын хулд (<i>Salmo salar</i>) болон Дунайн хулд	30	5
43	030314	-- Хөлдөөсөн тулбага загас	30	5
44	030331	-- Хөлдөөсөн цагаан хальпий	30	5
45	030332	-- Хальпий загас (<i>Plenronectes platessa</i>)	30	5
46	030333	-- Хөлдөөсөн ул загас	30	5
- Туна загас (<i>Thunnus төрлийн</i>), жад загас буюу судалт туна загас (<i>Euthynnus (Katsuwonus) pelamis</i>) (Мөр 0303.91-0303.99-д заасан хүнсний дайвар мах орохгүй):				
47	030341	-- Альбакор, эсхүл урт сэлүүрт туна загас (<i>Thunnus alalunga</i>)	30	5
48	030342	-- Хөлдөөсөн шар сэлүүрт туна (<i>Thunnus albacares</i>)	30	5
49	030343	-- Хөлдөөсөн жад загас, эсхүл судалт туна	30	5
50	030344	-- Хөлдөөсөн том нүдэт туна загас	30	5
51	030345	-- Хөлдөөсөн Атлантын болон Номхон далайн хөх сэлүүрт туна загас	30	5
52	030349	-- Бусад	30	5
- Май загас (<i>Clupea harengus, Clupea pallasii</i>), анчоус загас (<i>Engraulis spp.</i>), сардин загас (<i>Sardina pilchardus, Sardinops spp.</i>), сардинелл загас (<i>Sardinella spp.</i>), хайга загас буюу шпрот (<i>Sprattus sprattus</i>), балмад загас (<i>Scomber scombrus, Scomber australasicus, Scomber japonicus</i>), Энэтхэгийн балмад загас (<i>Rastrelliger spp.</i>), цурхай загас (<i>Scomberomorus spp.</i>), морин загас (<i>Trachurus spp.</i>), бяцхан цурхай, каранкс (<i>Caranx spp.</i>), кобия (<i>Rachycentron canadum</i>), мөнгөлөг зоодой загас (<i>Pampus spp.</i>), Номхон далайн сайра загас (<i>Cololabis saira</i>), стаерид загас (<i>Decapterus spp.</i>), мойва загас (<i>Mallotus villosus</i>), жадан хошуут загас (<i>Xiphias gladius</i>), Кавакава загас (<i>Euthynnus affinis</i>), хар амар загас (<i>Sarda spp.</i>), марлин загас, дарвуулт загас, сэлэм загас (<i>Istiophoridae</i>) (Мөр 0303.91-0303.99-д заасан хүнсний дайвар мах орохгүй):				
53	030351	-- Май загас (<i>Clupea harengus, Clupea pallasii</i>)	30	5
54	030353	-- Хөлдөөсөн сардин загас	30	5
55	030354	-- Балмад загас	30	5

56	030357	-- Хөлдөөсөн жадан хошуут загас	30	5
- Bregmacerotidae, Euclichthyidae, Gadidae, Macrouridae, Melanonidae, Merlucciidae, Moridae болон Muraenolepididae овгийн загас (Мөр 0303.91-0303.99-д заасан хүнсний дайвар мах орохгүй):				
57	030364	-- Пикша загас (Melanogrammus aeglefinus)	30	5
58	030365	-- Сайда загас (Pollachius virens)	30	5
59	030366	-- Хек загас (Merluccius spp., Urophycis spp.)	30	5
60	030381	-- Далайн чоно загас болон бусад аварга загас	30	5
61	030383	-- Хөлдөөсөн шүдэт загас	30	5
62	030384	-- Далайн алгана загас	30	5
63	030391	-- Элэг, түрс болон нялга	20	5
Загасны шинэ, хөргөсөн, эсхүл хөлдүү гол мах ба бусад мах (татсан, эсхүл татаагүй)				
64	030445	-- Жадан хошуут загас (Xiphias gladius)-ны	20	5
65	030446	-- Шүдэт загас (Dissostichus spp.)-ны	20	5
66	030454	-- Жадан хошуут загас (Xiphias gladius)-ны	20	5
67	030455	-- Шүдэт загас (Dissostichus spp.)-ны	20	5
- Бусад загасны хөлдөөсөн, ясгүй гол мах:				
68	030484	-- Жадан хошуут загас (Xiphias gladius)-ны	20	5
69	030485	-- Шүдэт загас (Dissostichus spp.)-ны	20	5
- Хөлдөөсөн бусад:				
70	030491	-- Жадан хошуут загас (Xiphias gladius)	20	5
71	030492	-- Шүдэт загас (Dissostichus spp.)	20	5
Хатаасан, давсалсан, эсхүл давсны уусмалд хадгалсан загас; халуун ба хүйтэн утлагат загас; (утах явцад, эсхүл утахаас өмнө болгосон байж болно) хүнсний зориулалттай загасны гурил, буталмал болон үрэл.				
72	030510	- Хүнсэнд хэрэглэх зориулалттай загасны гурил, буталмал болон үрэл	20	5
73	030520	- Загасны хатаасан, хатааж утсан, давсалсан, эсхүл давсны уусмалд хадгалсан элэг, түрс	20	5
- Утсан загас (ясгүй гол мах орно) (загасны, хүнсэнд хэрэглэгддэг дайвар орохгүй):				
74	030541	-- Номхон далайн хулд, Атлантын хулд болон Дунай хулд	20	5
75	030542	-- Май загас (Clupea harengus, Clupea pallasii)	20	5
76	030543	-- Тулбага загас	20	5
77	030544	-- Тилапия загас, Нил мөрний алгана загас болон могой толгойт загас	20	5
78	030549	-- Бусад	20	5
- Давсалж, эсхүл давслаагүй хатаасан, гэхдээ утаагүй загас (загасны, хүнсэнд хэрэглэгддэг дайвар орохгүй):				
79	030551	-- Хатаасан сагамхай загас	20	5
- Давсалсан, гэхдээ хатаагаагүй, утаагүй загас болон давсны уусмалд хадгалсан загас (загасны, хүнсэнд хэрэглэгддэг дайвар орохгүй):				
80	030561	-- Май загас (Clupea harengus, Clupea pallasii)	20	5
81	030562	-- Давсалсан, эсхүл давсны уусмалд хадгалсан сагамхай загас	20	

82	030563	-- Анчоус (Engraulis spp.)	20	
Амьд, шинэ, хөргөсөн, хөлдөөсөн, хатаасан, давсалсан, эсхүл давсны уусмалд хадгалсан, хуягтай, эсхүл хуяггүй хавч төрөлтөн; утсан хавч төрөлтөн (хуягтай, эсхүл хуяггүй, утахын өмнө, эсхүл утах явцад болгосон, эсхүл болгоогүй); ууранд, эсхүл усанд чанаж болгоод хөргөөгүй, эсхүл хөргөсөн, хөлдөөсөн, хатаасан, давсалсан, давсны уусмалд хадгалсан хуягтай хавч төрөлтөн; хавч төрөлтний гаралтай, хүнсэнд хэрэглэх зориулалттай гурил, буталмал болон үрэл.				
- Хөлдүү:				
83	030611	-- Хөлдөөсөн далайн хадны хавч болон далайн бусад хавч	20	5
84	030612	-- Хөлдөөсөн хавч	20	5
85	030615	-- Норвеги хавч	20	5
86	030619	-- Бусад, хавч төрөлтний гаралтай, хүнсэнд хэрэглэх зориулалттай гурил, буталмал болон үрэл	20	5
- Хөлдүү бус:				
87	030631	-- Амьд, шинэ, эсхүл хөргөсөн далайн хадны хавч болон далайн бусад хавч	20	5
	030691	-- Бусад далайн хадны хавч болон далайн бусад хавч		
88	030633	-- Амьд, шинэ, эсхүл хөргөсөн краб хавч	20	5
	030693	-- Краб хавч, бусад		
89	030634	-- Амьд, шинэ, эсхүл хөргөсөн Норвеги хавч	20	5
	030694	-- Бусад Норвеги хавч		
90	030635	-- Амьд, шинэ, эсхүл хөргөсөн хүйтэн усны сам хорхой болон гүн усны сам хорхой	20	5
	030695	--Бусад хүйтэн усны сам хорхой болон гүн усны сам хорхой		
91	030636	-- Амьд, шинэ, эсхүл хөргөсөн бусад сам хорхой	20	5
	030695	--Бусад сам хорхой		
92	030639	-- Бусад (хавч төрөлтний гаралтай, хүнсэнд хэрэглэх зориулалттай гурил, буталмал болон үрэл орно)	20	5
	030699	-- Бусад (хавч төрөлтний гаралтай, хүнсэнд хэрэглэх зориулалттай гурил, буталмал болон үрэл орно)		
Амьд, шинэ, хөргөсөн, хөлдөөсөн, хатаасан, давсалсан, эсхүл давсны уусмалд хадгалсан, хуягтай, эсхүл хуяггүй нялцгай биетэн; утсан нялцгай биетэн (хуягтай, эсхүл хуяггүй, утахын өмнө, эсхүл утах явцад болгосон, эсхүл болгоогүй); нялцгай биетний гаралтай, хүнсэнд хэрэглэх зориулалттай гурил, буталмал болон үрэл.				
- Хясаа:				
93	030711	- Амьд, шинэ, эсхүл хөргөсөн хясаа	20	5
94	030719	-- Бусад хясаа	20	5

- Pecten, Chlamys, эсхүл Plicorecten төрлийн дун орно:				
95	030721	-- Амьд, шинэ, эсхүл хөргөсөн хясаа	20	5
96	030729	-- Бусад хясаа	20	5
- Мидий (Mytilus Perna spp.) хоёр хавтаст хясаа:				
97	030731	-- Амьд, шинэ, эсхүл хөргөсөн	20	5
98	030739	-- Бусад	20	5
99	030742	-- Амьд, шинэ, эсхүл хөргөсөн наймаалжин загас болон наймаалж	20	5
100	030751	-- Амьд, шинэ, эсхүл хөргөсөн наймаалж	20	5
101	030760	- Эмгэн хумс (далайн эмгэн хумснаас бусад)	20	5
- Бусад (хүнсний зориулалттай гурил, буталмал болон үрэл орно):				
102	030791	-- Амьд, шинэ, эсхүл хөргөсөн бусад хүнсэнд хэрэглэх зориулалттай гурил, буталмал болон үрэл	20	5
Мал амьтны гаралтай, бусад газар заагдаагүй бүтээгдэхүүн; 1, 3-р бүлэгт заасан нэрийн мал, амьтдаас хүнсэнд хэрэглэхэд зохисгүй болсон үхсэн мал амьтад.				
103	051191	-- Загас, хавч төрөлтөн, нялцгай биетэн болон усны сээр нуруугүй амьтны гаралтай бүтээгдэхүүн, 3-р бүлэгт заагдсан нэрийн амьтдаас үхсэн амьтад	20	5
Хөлдөөсөн ногоо (болгоогүй түүхий, ууранд жигнэх, эсхүл усанд чанаж болгосон).				
104	071030	- Бууцай, Шинэ зеландын бууцай ба загалмайт бууцай (таримал бууцай)	20	5
Түр дарсан (жишээ нь: хүхрийн давхар ислийн хий, давсны уусмал, хүхэрлэг ус, эсхүл хамгаалагч бусад уусмалд хадгалсан) боловч энэ байдлаар нь хүнсэнд шууд хэрэглэхэд тохиромжгүй ногоо.				
105	071120	- Чидун	20	5
106	071151	-- Agaricus төрлийн мөөг	20	5
Хатаасан ногоо (бүтэн зүссэн, хэрчсэн, буталсан, эсхүл нунтагласан боловч цаашдын боловсруулалт хийгдээгүй)				
107	071231	-- Agaricus төрлийн мөөг	20	5
Хатаасан буурцагт ургамал (хальсалсан, үрийг нь бүрхүүлээс нь салгасан, эсхүл салгаагүй, таллаж хуваасан, эсхүл хуваагаагүй).				
108	071320	- Хонин (улаан) вандуй (garbanzos)	20	5
109	071333	-- Ердийн шош (цагаан вандуй) (Phaseolus vulgaris) орно)	20	5
110	071350	- Том шош (Vicia faba var. major) ба морин шош (Vicia faba var. equina, Vicia faba var. minor)	20	5
Шинэ, эсхүл хатаасан, ястай, эсхүл ясгүй, хальсалсан, эсхүл хальслаагүй наргил модны самар, бразил самар, кешью модны самар.				
111	080121	-- Бразил самар, ястай	20	5
112	080131	-- Кешью модны самар, ястай	20	5
Шинэ, эсхүл хатаасан, ястай, эсхүл ясгүй, хальсалсан, эсхүл хальслаагүй бусад самар.				
113	080261	- Макадам модны самар, ястай	20	5
114	080262	-- Макадам модны самар, ясгүй	20	5
Шинэ, эсхүл хатаасан нанжин чавга, инжир, хан боргоцой, авокадо, гуайява, манго,				

мангостан.				
115	080440	- Бэрс модны жимс авгад (Авокадо)	20	5
116	080450	- Гуайява, манго болон мангостан	20	5
Шинэ амтат гуа (тарвас орно), папай гуа.				
117	080720	- Папай гуа	20	5
Шинэ гүйлс, интоор, тоор (нектарин орно), чавга, үүргэн жимс.				
118	080910	- Гүйлс	20	5
Бусад шинэ жимс.				
119	081060	- Дуриан	20	5
Уураар жигнэсэн, эсхүл усанд чанаж болгосон буюу болгоогүй, саахар эсхүл бусад амтлагчийн хольцтой эсхүл, хольцгүй, хөлдөөсөн жимс, самар.				
120	081110	- Гүзээлзгэнэ	20	5
121	081120	- Бөөрөлзгөнө, ялам модны жимсгэнэ, бөөрөлзгөний төрлийн жимс, үхрийн нүд, улаалзгана, тошлой	20	5
Хүнсэнд шууд хэрэглэх боломжгүй, түр дарсан (жишээ нь: хүхрийн давхар ислийн хий, давсны уусмал, хүхэрлэг ус болон бусад хамгаалах уусмалд хадгалсан) жимс ба самар.				
122	081210	- Интоор	20	5
123	081400	Шинэ, хөлдөөсөн, хатаасан, эсхүл давсны уусмал, хүхэрлэг ус болон бусад хамгаалах уусмалд түр дарсан жүржийн төрлийн жимсний болон амтат гуа (тарвас орно)-ны хальс	20	5
124	090300	Парагвай цай	20	5
Шанц болон шанц модны цэцэг.				
125	090611	-- Шанц (<i>Cinnamomum zeylanicum</i> Blume)	20	5
		Задь, задийн бүрхүүл болон кардамон.		
- Задийн бүрхүүл:				
126	090821	-- Бутлаагүй, нунтаглаагүй	20	5
127	090822	-- Буталсан, нунтагласан		
- Кардамон:				
128	090831	-- Бутлаагүй, нунтаглаагүй	20	5
129	090832	-- Буталсан, нунтагласан	20	5
Гоньд, одон гоньд, ногоон гоньд, кориандр, зираан, энгийн зираан; арцны үр.				
- Зирааны үр:				
130	090931	-- Бутлаагүй, нунтаглаагүй	20	5
131	090932	-- Буталсан, нунтагласан	20	5
Цагаан гаа, хараацай гүргэм, гүргэм, зираа гоньд, лаврын навч, карри болон бусад амтлагч				
132	091020	- Хараацай гүргэм	20	5
133	091030	- Гүргэм	20	5
Сорго.				
134	100710	- Үрийн	20	5
135	100790	- Бусад	20	5
Гурвалжин будаа, шар будаа, канарийн үр; бусад үр тариа				

136	100830	- Канарийн үр	20	5
Гичээс бусад тослог ургамлын үр, жимсний гурил болон буталмал.				
137	120890	- Бусад	20	5
Тариалах үр, жимс, мөөгөнцөр.				
138	120910	- Чихрийн манжингийн үр	10	5
139	120921	-- Царгасны (alfalfa) үр	10	5
140	120922	-- Гэрийн хошоонгорын (Trifolium spp.) үр	10	5
Шинэ, хөргөсөн, хөлдүү, эсхүл хатаасан, нунтагласан болон нунтаглаагүй, хуурмаг хуайсны шош, далайн замаг болон бусад замаг, чихрийн манжин болон чихрийн нишингэ; жимсний яс, үр болон ургамлын гаралтай хүнсэнд шууд хэрэглэх, бусад газар заагдаагүй бусад бүтээгдэхүүн (Cichorium intybus sativum төрлийн идрээний хуураагүй үндэс орно).				
141	121291	-- Чихрийн манжин	10	5
142	121300	Боловсруулаагүй, хэрчсэн, эсхүл хэрчээгүй, нунтагласан эсхүл нунтаглаагүй, нягтруулсан эсхүл нягтруулаагүй, хорголжилсон буюу хорголжлоогүй, үр тарианы сүрэл болон хальс.	20	5
Хорголжилсон, эсхүл хорголжлоогүй тэжээлийн шар манжин, тэжээлийн улаан манжин болон тэжээлийн үндэс үрт ургамал, тэжээлийн өвс, царгас (alfalfa), гэрийн хошоонгор, тэжээлийн байцаа, эспарцет, люпин, гиш болон тэдгээртэй төстэй тэжээлийн ургамал.				
143	121410	- Царгасны (alfalfa) буталмал болон хорголж	20	5
Загас, эсхүл далайн хөхтөн амьтны гаралтай, цэвэршүүлсэн, эсхүл цэвэршүүлээгүй, гэхдээ химийн хувиргалт хийгээгүй өөх, тос, тэдгээрийн фракц.				
144	150430	- Далайн хөхтөн амьтны өөх, тос, түүний фракц	20	5
Газрын самрын цэвэршүүлсэн, эсхүл цэвэршүүлээгүй, гэхдээ химийн хувиргалт хийгээгүй тос, түүний фракц.				
145	150810	- Боловсруулаагүй эх тос	20	5
Наранцэцгийн үр, мөнхцэцэг, хөвөнгийн үрийн цэвэршүүлсэн, эсхүл цэвэршүүлээгүй, гэхдээ химийн хувиргалт хийгээгүй тос, тэдгээрийн фракц.				
146	151221	-- Госсиполоос цэвэрлэсэн, эсхүл цэвэрлээгүй боловсруулаагүй эх тос	20	5
147	160300	Мах, загас, хавч, нялцгай биетэн болон усны бусад сээр нуруугүй амьтдын махны шүүс, ханд.	30	5
Загасны бэлэн, эсхүл нөөшилсөн бүтээгдэхүүн; загасны өндгөөр бэлтгэсэн түрс, түрс орлуулагч.				
- Бүтэн, эсхүл хэсгэлсэн загас (таташ орохгүй):				
148	160412	-- Май төрлийн	30	5
149	160413	-- Сардины, сардинелл, килька, эсхүл, шпрот	30	5
150	160414	-- Туна, жад загас, пеламид	30	5
151	160415	-- Амар загас	30	5
152	160416	-- Анчоус загас	30	5
153	160420	- Бусад загасны бэлэн, эсхүл нөөшилсөн бүтээгдэхүүн	30	5
- Түрс болон түрс орлуулагч:				
154	160431	-- Түрс	30	5

155	160432	-- Түрс орлуулагч	30	5
Хавч, нялцгай биетэн болон усны бусад сээр нуруугүй бусад амьтдаар бэлтгэсэн, эсхүл нөөшилсөн бүтээгдэхүүн.				
156	160530	-- Далайн хавч	10	5
157	160540	-- Бусад хавч төрөлтөн	10	5
Бусад саахар, түүнчлэн химийн цэвэр, хатуу байдалтай лактоз, мальтоз, глюкоз, фруктоз; анхилам үнэр, эсхүл өнгө, будаг оруулаагүй саахрын өтгөн шүүс; зөгийн цэвэр балтай хольсон, эсхүл холиогүй зөгийн хиймэл бал; чихрийн кулер.				
158	170220	- Агч модны саахар болон түүний өтгөн шүүс	10	5
159	170260	- Хуурай төлөвт тооцсоноор жингийн 50%-иас их хэсэгт фруктоз (инверт саахар орохгүй) агуулсан бусад фруктоз болон фруктозын өтгөн шүүс	10	5
Саахрыг хандлах, цэвэршүүлэх явцад гарах хар бурам (меласс).				
160	170310	- Нишингийн бурам	10	5
161	180100	Какаоны түүхий, эсхүл хуурсан, бүтэн буюу буталсан шош	20	5
162	180200	Какаоны хальс, яс болон какаоны бусад хаягдал	20	5
Тосыг нь ялгасан, эсхүл ялгаагүй, зуурмаг какао.				
163	180310	- Тосыг нь ялгаагүй	20	5
164	180320	- Тосыг нь хэсэгчлэн, эсхүл бүрэн ялгасан	20	5
165	180400	Какаоны хайлмал, өтгөн болон шингэн тос	10	5
166	180500	Саахрын, эсхүл бусад амтлагчийн хольцгүй нунтаг какао	10	5
Шоколад болон какао агуулсан хүнсний бусад бэлдмэл.				
167	180610	- Саахар, эсхүл бусад амтлагчийн хольцтой нунтаг какао	10	5
168	180620	- 2 кг-аас их жинтэй хавтгай, хавтан, гулдмай хэлбэртэй, эсхүл 2 кг-аас дээш жингийн савлагаатай буюу анхан шатны баглаа боодолтой шингэн, зуурмаг, нунтаг, үрэл, эсхүл бөөний савлагаатай бусад хэлбэрийн бэлдмэл	10	5
- Хавтгай, хавтан, гулдмай хэлбэртэй бусад:				
169	180631	-- 2 кг-аас ихгүй жинтэй хавтгай, хавтан, гулдмай хэлбэртэй какао агуулсан шоколад болон бусад хүнсний бэлдмэл, чөмөгтэй	10	5
170	180632	-- 2 кг-аас ихгүй жинтэй хавтгай, хавтан, гулдмай хэлбэртэй какао агуулсан шоколад болон бусад хүнсний бэлдмэл, чөмөггүй	10	5
Цуу, эсхүл цууны хүчил нэмэхээс өөр бусад аргаар боловсруулж бэлтгэсэн, эсхүл нөөшилсөн мөөг, малтуу мөөг.				
171	200390	- Бусад	10	5
Цуу буюу цууны хүчил нэмэхээс өөр бусад аргаар боловсруулж бэлтгэсэн буюу нөөшилсөн, хөлдөөгөөгүй, Зүйл 20.06-д зааснаас бусад хүнсний бусад ногоо.				
172	200560	- Аспаржа	10	5
Бусад аргаар бэлтгэсэн, эсхүл нөөшилсөн, саахар, эсхүл бусад амтлагчийн, эсхүл				

спиртийн хольцтой, хольцгүй, бусад газар заагдаагүй жимс, самар болон ургамлын хүнсэнд хэрэглэх бусад эд хэсэг.

173	200891	-- Дал модны гол	10	5
-----	--------	------------------	----	---

Зүйл 23.04, эсхүл 23.05-д заагдсанаас бусад, ургамлын тосыг ялгах явцад гарсан, нунтагласан, эсхүл нунтаглаагүй, хорголжилсон, эсхүл хорголжлоогүй шахдас болон бусад хатуу хаягдал.

174	230620	-- Маалингийн үрийн	10	5
175	260200	Мангааны хүдэр болон баяжмал	30	5
176	260400	Никелийн хүдэр болон баяжмал	30	5
177	260500	Кобальтын хүдэр болон баяжмал	30	5
178	260700	Хар тугалганы хүдэр болон баяжмал	30	5
179	260900	Цагаан тугалганы хүдэр болон баяжмал	30	5
180	261000	Хромын хүдэр болон баяжмал	30	5
181	261100	Гянт болдын хүдэр болон баяжмал	30	5
182	261400	Титаны хүдэр болон баяжмал	30	5

Үнэт металлын хүдэр болон баяжмал.

183	261610	- Мөнгөний хүдэр болон баяжмал	30	5
-----	--------	--------------------------------	----	---

Бусад төрлийн хүдэр болон баяжмал.

184	261710	- Сурьмагийн хүдэр болон баяжмал	30	5
-----	--------	----------------------------------	----	---

Бөөмнөрүүлсэн, эсхүл бөөмнөрүүлээгүй хүрэн нүүрс (хар хуваас бусад).

185	270210	- Нунтагласан, эсхүл нунтаглаагүй, бөөмнөрүүлсэн хүрэн нүүрс	30	5
186	270220	- Бөөмнөрүүлсэн хүрэн нүүрс	30	5

Нефтийн хий болон хийн байдалтай бусад нүүрсустөрөгч.

- Шингэрүүлсэн:

187	271111	-- Байгалийн хий	30	5
188	271114	-- Этилен, пропилен, бутилен, бутадиен	30	5

- Хийн байдалтай:

189	271121	-- Байгалийн хий	30	5
190	271129	-- Бусад	30	5

Нефтийн кокс, нефтийн гаралтай битум, нефть тос, эсхүл битумжсан эрдсийг боловсруулахад гаргасан бусад үлдэгдэл.

- Нефтийн кокс:

191	271311	-- Шатаагаагүй	30	5
-----	--------	----------------	----	---

Фтор, хлор, бром, иод.

192	280130	- Фтор; бром	20	5
193	280200	Сублимацийн, эсхүл тунадасжуулсан хүхэр; коллоид хүхэр	20	5
194	280300	Нүүрстөрөгч (нүүрстөрөгчийн нунтаг, нүүрстөрөгчийн бусад газар заагдаагүй бусад хэлбэр).	20	5

Устөрөгч, ховор хий болон бусад металл биш элемент.

195	280410	- Устөрөгч	20	5
196	280450	- Бор; теллур	20	5

- Цахиур:				
197	280469	-- Бусад	20	5
198	280470	- Фосфор	20	5
199	280480	- Хүнцэл	20	5
200	280490	- Селен	20	5
Шүлтэт болон газрын шүлтлэг металл; хольсон, эсхүл холиогүй, хайлшийн, эсхүл хайлшийн бус газрын ховор металл, сканди болон иттри; мөнгөн ус.				
201	280512	-- Кальци	20	5
Коллоид үнэт металл; химийн хувьд тодорхойлогдсон, эсхүл тодорхойлогдоогүй үнэт металлын органик буюу органик биш нэгдэл; үнэт металлын амальгам.				
202	284310	- Коллоид үнэт металл	20	5
- Мөнгөний нэгдэл:				
203	284329	-- Бусад	20	5
204	284330	- Алтны нэгдэл	20	5
Газрын ховор металл, иттри, сканди, эдгээр металлын холимгийн органик, эсхүл органик биш нэгдэл.				
205	284610	- Церийн нэгдэл	20	5
Фосфорын эрдэс ба химийн бордоо.				
206	310311	-- Жингийн 35% буюу түүнээс дээш хэсэгт фосфорын тавч исэл (P2O5) агуулсан	30	5
	310319	-- Бусад		
Калийн эрдэс ба химийн бордоо.				
207	310430	- Калийн сульфат	30	5
208	310490	- Бусад	30	5
Азот, фосфор, калийн хоёр буюу гурван тэжээллэг элемент агуулсан эрдэс буюу химийн бордоо; бусад бордоо; шахмал буюу түүнтэй төстэй хэлбэртэй, эсхүл бохир жин нь 10кг-аас ихгүй байх савлагаатай энэ бүлэгт заагдсан бараа.				
209	310560	- Фосфор, калийн хоёр тэжээлийн элемент агуулсан эрдэс буюу химийн бордоо	30	5
Түлшний мод (гуалин, хэрчим мод, мөчир, гишүү, эсхүл тэдгээртэй төстэй хэлбэрийн); модны цавчдас эсхүл зоргодос; модны үртэс, хаягдал, өөдөс (гуалин, тоосгон, үрлэн эсхүладил төст хэлбэрт оруулан шахсан, эсхүл шахаагүй).				
210	440121	-- Шилмүүст модны	30	5
- Гуалин, тоосгон, үрлэн, эсхүл эдгээртэй төстэй хэлбэрт оруулан шахсан модны үртэс, хаягдал, өөдөс:				
211	440131	-- Үрэл хэлбэртэй шахсан мод	30	5
212	440139	-- Бусад	30	5
Түлшний мод (гуалин, хэрчим мод, мөчир, гишүү, эсхүл тэдгээртэй төстэй хэлбэрийн); модны цавчдас эсхүл зоргодос; модны үртэс, хаягдал, өөдөс (гуалин, тоосгон, үрлэн эсхүл адил төст хэлбэрт оруулан шахсан, эсхүл шахаагүй).				
- Модны шахсан, эсхүл шахаагүй нүүрс (самар, хальсны нүүрс орно).				
213	440210	-- Хулсны	30	
Холтослосон, эсхүл холтослоогүй, боловсруулаагүй мод, эсхүл ойролцоогоор дөрвөлжилж зассан мод.				

214	440311	- Будаг, өнгөлөгч, креозот болон хамгаалалтын бусад бодис түрхсэн, шилмүүст	30	5
	440312	-- Будаг, өнгөлөгч, креозот болон хамгаалалтын бусад бодис түрхсэн, шилмүүст бус	30	5
- Халуун орны бусад:				
215	440349	-- Бусад	30	5
216	440391	-- Царс модны (Quercus spp.)	30	5
217	440393	-- Аливаа хэсгийн диаметрийн хэмжээ нь 15 см буюу түүнээс дээш байх эвэрлэг мод (Fagus spp.)	30	5
	440394	-- Бусад эвэрлэг мод (Fagus spp.)		
Торхны зориулалтын мод; цуулсан мод; үзүүлсэн боловч уртын дагуу хөрөөдөөгүй шон, шургааг; таяг, нарны халхавч, багажны иш, бариул, эсхүл тэдгээртэй төстэй зүйлс үйлдвэрлэхэд тохиромжтой, ойролцоогоор зүссэн боловч зороогүй, матаагүй, эсхүл бусад аргаар боловсруулаагүй модон материал; урт зоргодос болон адил төстэй зүйлс				
218	440410	-- Шилмүүст модны	30	5
219	440500	--Модны эслэг; модны гурил	30	5
Уртын дагуу хөрөөдсөн, эсхүл цавчсан, зүссэн эсхүл хуулсан, харуулдсан, эсхүл харуулдаагүй, зүлгэсэн, эсхүл зүлгээгүй, уртасгаж залгасан, эсхүл залгаагүй, зузаан нь 6мм-ээс их байх мод.				
- Халуун орны модон:				
220	440721	-- Махогени модны (Swietenia spp.)	30	5
221	440722	-- Вирола, имбуяа, бальза модны (virola, imbuia, balsa)	30	5
222	440726	-- White Lauan, White Meranti, White Seraya, Yellow Meranti болон Alan	30	5
223	440727	-- Сапели модны (Sapelli)	30	5
224	440728	-- Ироко модны (Iroko)	30	5
- Бусад:				
225	440791	-- Царс модны (Quercus spp.)	30	5
226	440792	-- Эвэрлэг модны (Fagus spp.)	30	5
227	440793	-- Агч модны (Acer spp)	30	5
228	440794	-- Интоорын модны (Prunus spp)	30	5
229	440795	-- Яшил модны (Fraxinus spp)	30	5
Фанер (түүнчлэн наамал модон хавтанг зүсэж гарган авсан хуудас орно) хийх, наамал фанер, эсхүл түүнтэй төстэй давхарласан наамал мод хийх зориулалтын хуудас болон уртын дагуу хөрөөдсөн, зүссэн, эсхүл хуулсан, харуулдсан, эсхүл харуулдаагүй, зүлгэсэн, эсхүл зүлгээгүй, уртасгаж залгасан, эсхүл залгаагүй, зузаан нь 6 мм-ээс ихгүй байх бусад мод.				
230	440831	-- Dark Meranti, Light Meranti болон Meranti Bakau	30	5
Модон, эсхүл бусад модлог материалан, давирхай болон бусад органик наалдуулагч бодис шингээсэн, эсхүл шингээгээгүй зоргодсон хавтан, тууш чиглэлийн нимгэн давхаргатай хавтан (OSB) болон түүнтэй төстэй хавтан (жишээ нь: үртсэн хавтан орно)				
231	441011	-- Зоргодсон хавтан	30	5

232	441012	-- Тууш чиглэлийн нимгэн давхаргатай хавтан (OSB)	30	5
Фанер, хуулга наасан хавтан болон давхарлаж наасан адил төстэй модон материал.				
233	441210	-- Хулсан	30	5
234	441231	-- Дор хаяж гаднах нэг үе давхраа нь халуун орны модон байх	30	5
235	441600	Модон торх, торхонцор, ган, торхны төрлийн модон сав болон тэдгээрийн эд анги (торхны тав орно).	30	5
Анхдагч төлөвт байгаа винилхлорид, эсхүл галогенжуулсан бусад олефинуудын полимер				
236	390421	-- Уядуулаагүй	30	5
Анхдагч төлөвт байгаа этилений полимер				
237	390190	-Бусад	30	5
Барилгын мужаан болон дархны модон эдлэл (модон хөндий хавтан, хавтан хэлбэрийн зүймэл модон шал, дээврийн болон бусад савх мод орно)				
238	441911	Хоол унд, гал тогооны модон хулсан хавтан	30	5
	441912	--Хулсан савх		
	441919	-- Бусад		
	441990	- Бусад		
Түүхий, анхан шатны боловсруулалт хийсэн үйс; хаягдал үйс; буталсан, үрэлжүүлсэн, нунтагласан үйс.				
239	450110	- Түүхий, анхан шатны боловсруулалт хийсэн үйс	30	5
Үйсэн эдлэл.				
240	450310	- Үйсэн бөглөө	30	5
Шахмал үйс (холбогч бодистой, эсхүл бодисгүй) болон шахмал үйсээр хийсэн зүйлс.				
241	450410	- Блок, хавтан, хуудсан, туузан үйс; төрөл бүрийн хэлбэрийн өнгөлгөөний хавтанцар; цилиндр, зээрэнцэг хэлбэрт үйс.	30	5
Сүлжээсэн болон сүлжих материалан түүнтэй төстэй бүтээгдэхүүн (тууз болгон хооронд нь холбосон, эсхүл холбоогүй); бэлэн бүтээгдэхүүн болсон, эсхүл болоогүй, хавтгай хэлбэртэй болгож хооронд нь зэрэгцүүлэн холбосон, эсхүл нэхсэн сүлжих материал, сүлжээс болон сүлжих материалаар хийсэн түүнтэй төстэй бүтээгдэхүүн.				
- Ургамлын гаралтай материалаар хийсэн шалны дэвсгэр, шалавч, халхавч:				
242	460121	-- Хулсан	30	5
243	460122	-- Хулслаг далаар хийсэн	30	5
- Бусад				
244	460193	-- Хулслаг далаар хийсэн	30	5
Сүлжих материалыг шууд хэлбэр гаргаж хийсэн , эсхүл Зүйл 46.01-д заагдсан зүйлсээр хийсэн сагсан эдлэл; олсны ургамал (люфа)-аар хийсэн эдлэл.				
- Ургамлын гаралтай материалаар хийсэн:				

245	460212	-- Хулслаг далаар хийсэн	30	5
Жижиглэн худалдаалах зориулалтаар савлаагүй, жингийн 85% буюу түүнээс их хэсэгт хэвсн агуулсан хэвсн ээрмэл (оёдлын утаснаас бусад).				
<i>- Самнаагүй ширхэгийн дан ээрмэл:</i>				
246	520513	-- Үзүүлэлт нь 232.56 децитексээс бага боловч 192.31 децитексээс багагүй (метрийн тоо нь 43-аас их боловч 52-оос ихгүй)	30	5
247	520514	-- Үзүүлэлт нь 192.31 децитексээс бага боловч 125 децитексээс багагүй (метрийн тоо нь 52-оос их боловч 80-аас ихгүй)	30	5
248	520515	-- Үзүүлэлт нь 125 децитексээс бага (метрийн тоо нь 80-аас их)	30	5
<i>- Самнасан ширхэгийн дан ээрмэл:</i>				
249	520523	-- Үзүүлэлт нь 232.56 децитексээс бага боловч 192.31 децитексээс багагүй (метрийн тоо нь 43-аас их боловч 52-оос ихгүй)	30	5
250	520524	-- Үзүүлэлт нь 192.31 децитексээс бага боловч 125 децитексээс багагүй (метрийн тоо нь 52-оос их боловч 80-аас ихгүй)	30	5
251	520526	-- Үзүүлэлт нь 125 децитексээс бага боловч 106.38 децитексээс багагүй (метрийн тоо нь 80-аас их боловч 94-өөс ихгүй)	30	5
252	520527	-- Үзүүлэлт нь 106.38 децитексээс бага боловч 83.33 децитексээс багагүй (метрийн тоо нь 94-өөс их боловч 120-оос ихгүй)	30	5
253	520528	-- Үзүүлэлт нь 83.33 децитексээс бага (метрийн тоо нь 120-иос их)	30	5
<i>- Самнаагүй ширхэгийн давхар, эсхүл багцалсан ээрмэл:</i>				
254	520531	-- Дан ээрмэл нэг бүрийнх нь үзүүлэлт нь 714.29 децитекс буюу түүнээс их (дан ээрмэл нэг бүрийнх нь метрийн тоо 14-өөс ихгүй)	30	5
255	520533	-- Дан ээрмэл нэг бүрийнх нь үзүүлэлт 232.56 децитексээс бага боловч 192.31 децитексээс багагүй (дан ээрмэл нэг бүрийнх нь метрийн тоо 43-аас их боловч 52-оос ихгүй)	30	5
256	520534	-- Дан ээрмэл нэг бүрийнх нь үзүүлэлт 192.31 децитексээс бага боловч 125 децитексээс багагүй (дан ээрмэл нэг бүрийнх нь метрийн тоо нь нь 52-оос их боловч 80-аас ихгүй)	30	5
257	520535	-- Дан ээрмэл нэг бүрийнх нь үзүүлэлт 125 децитексээс бага (дан ээрмэл нэг бүрийнх нь метрийн тоо нь 80-аас их)	30	5
<i>- Самнасан ширхэгийн давхар буюу багцалсан ээрмэл:</i>				
258	520542	-- Дан ээрмэл нэг бүрийнх нь үзүүлэлт 714.29	30	5

		децитексээс бага боловч 232.56 децитексээс багагүй (дан ээрмэл нэг бүрийнх нь метрийн тоо 14-өөс их боловч 43-аас ихгүй)		
259	520544	-- Дан ээрмэл нэг бүрийнх нь үзүүлэлт 192.31 децитексээс бага боловч 125 децитексээс багагүй (дан ээрмэл нэг бүрийнх нь метрийн тоо 52-оос их боловч 80-аас ихгүй)	30	5
260	520546	-- Дан ээрмэл нэг бүрийнх нь үзүүлэлт 125 децитексээс бага боловч 106.38 децитексээс багагүй (дан ээрмэл нэг бүрийнх нь метрийн тоо 80-аас их боловч 94-өөс ихгүй)	30	5
261	520547	-- Дан ээрмэл нэг бүрийнх нь үзүүлэлт 106.38 децитексээс бага боловч 83.33 децитексээс багагүй (дан ээрмэл нэг бүрийнх нь метрийн 94-өөс их боловч 120-иос ихгүй)	30	5
Жижиглэн худалдаалах зориулалтаар савлаагүй, жингийн 85%-иас бага хэсэгт хөвөн агуулсан хөвөн ээрмэл (оёдлын утаснаас бусад).				
- Самнаагүй хөвөн ширхэгийн дан ээрмэл:				
262	520611	-- Үзүүлэлт нь 714.29 децитекс буюу түүнээс их (метрийн тоо нь 14-өөс ихгүй)	30	5
263	520612	-- Үзүүлэлт нь 714.29 децитексээс бага боловч 232.56 децитексээс багагүй (метрийн тоо нь 14-өөс их боловч 43-аас ихгүй)	30	5
264	520613	-- Үзүүлэлт нь 232.56 децитексээс бага боловч 192.31 децитексээс багагүй (метрийн тоо нь 43-аас их боловч 52-оос ихгүй)	30	5
265	520614	-- Үзүүлэлт нь 192.31 децитексээс бага боловч 125 децитексээс багагүй (метрийн тоо нь 52-оос их боловч 80-аас ихгүй)	30	5
266	520615	-- Үзүүлэлт нь 125 децитексээс бага (метрийн тоо нь 80-аас их)	30	5
- Самнасан хөвөн ширхэгийн дан ээрмэл:				
267	520621	-- Үзүүлэлт нь 714.29 децитекс буюу түүнээс их (метрийн тоо нь 14-өөс ихгүй)	30	5
268	520623	-- Үзүүлэлт нь 232.56 децитексээс бага боловч 192.31 децитексээс багагүй (метрийн тоо нь 43-аас их боловч 52-оос ихгүй)	30	5
269	520624	-- Үзүүлэлт нь 192.31 децитексээс бага боловч 125 децитексээс багагүй (метрийн тоо нь 52-оос их боловч 80-аас ихгүй)	30	5
270	520625	-- Үзүүлэлт нь 125 децитексээс бага (метрийн тоо нь 80-аас их)	30	5
- Самнаагүй хөвөн ширхэгийн давхар, эсхүл багцалсан ээрмэл:				
271	520631	-- Дан ээрмэл нэг бүрийнх нь үзүүлэлт 714.29 децитекс буюу түүнээс их (дан ээрмэл нэг бүрийнх)	30	5

		нь метрийн тоо нь 14-өөс ихгүй)		
272	520632	-- Дан ээрмэл нэг бүрийнх нь үзүүлэлт 714.29 децитексээс бага боловч 232.56 децитексээс багагүй (дан ээрмэл нэг бүрийнх нь метрийн тоо 14-өөс их боловч 43-аас ихгүй)	30	5
273	520633	-- Дан ээрмэл нэг бүрийнх нь үзүүлэлт 232.56 децитексээс бага, 192.31 децитексээс багагүй (дан ээрмэл нэг бүрийнх нь метрийн тоо 43-аас их боловч 52-оос ихгүй)	30	5
274	520634	-- Дан ээрмэл нэг бүрийнх нь үзүүлэлт нь 192.31 децитексээс бага боловч 125 децитексээс багагүй (дан ээрмэл нэг бүрийнх нь метрийн тоо нь 52-оос их боловч 80-аас ихгүй)	30	5
275	520635	-- Дан ээрмэл нэг бүрийнх нь үзүүлэлт нь 125 децитексээс бага (дан ээрмэл нэг бүрийнх нь метрийн тоо 80-аас их)	30	5
- Самнасан хөвөн ширхэгийн давхар, эсхүл багцалсан ээрмэл:				
276	520641	-- Дан ээрмэл нэг бүрийнх нь үзүүлэлт 714.29 децитекс буюу түүнээс их (дан ээрмэл нэг бүрийнх нь метрийн тоо 14-өөс ихгүй)	30	5
277	540600	Жижиглэн худалдаалах зориулалтаар савласан химийн мяндсан ээрмэл (оёдлын утаснаас бусад).	30	5
278	540720	- Туузан, эсхүл түүнтэй ижил хэлбэрийн зүйлээр нэхсэн даавуу	30	5
Ээрэх зориулалтаар сэмлээгүй, самнаагүй, эсхүл бусад боловсруулалт хийгээгүй нийлэг штапель мяндас.				
279	550320	- Полиэфирийн	30	5
280	550330	- Акрилийн, эсхүл модакрилийн	30	5
281	550340	- Полипропилений	20	5
282	550390	- Бусад	20	5
Ээрэх зориулалтаар сэмлээгүй, самнаагүй, эсхүл бусад боловсруулалт хийгээгүй хиймэл штапель мяндас.				
283	550410	- Вискозын торгон	20	5
Химийн мяндсан хаягдал (сэв, ээрмэлийн хаягдал, сэргээсэн сэмэрдэс орно).				
284	550510	- Нийлэг мяндасны	20	5
Ээрэх зориулалтаар сэмлэсэн, самнасан, эсхүл бусад боловсруулалт хийсэн нийлэг штапель мяндас.				
285	550630	- Акрилийн, эсхүл модакрилийн	20	5
Шингээгч, ойлгогч болон үл ойлгогч давхаргатай, эсхүл давхаргагүй, бусад боловсруулалт хийгээгүй, хавтгай, эсхүл тодорхой хэлбэртэй цутгамал ба цувимал шил.				
286	700330	- Тусгай хэлбэртэй шил	20	5
Гэрлийн шил, электрон цацрагт хоолой, эсхүл эдгээртэй төстэй зүйлсийн зориулалттай, тоноглоогүй задгай шилэн бүрхүүл (бөмбөлөг болон хоолой хэлбэрийнх				

орно) ба тэдгээрийн шилэн эд анги.				
287	701120	- Электрон цацрагт хоолойн	20	5
Цагны шил болон үүнтэй төстэй шил, хараа заслын, эсхүл хараа заслын бус хүнхэр, хотгор, хөндий хонхор буюу эдгээртэй төстэй хэлбэртэй, оптик боловсруулалт хийгээгүй шил; эдгээр шилийг үйлдвэрлэхэд зориулсан хөндийн шилэн бөмбөлөг ба түүний сегмент.				
288	701510	- Хараа заслын зориулалттай шил	20	5
Зассан, эсхүл засаагүй, зэрэглэсэн, эсхүл зэрэглээгүй, гэхдээ шигтгэж суулгаагүй, хэлхээгүй жинхэнэ, эсхүл таримал сувд; тээвэрлэх зориулалтаар түр хэлхсэн жинхэнэ, эсхүл таримал сувд.				
289	710110	- Жинхэнэ (байгалийн) сувд	20	5
290	710121	-- Засаагүй	20	5
Уурын турбин болон ууршуулалтын бусад турбин.				
291	840610	- Хөлөг онгоцны турбин	20	5
292	840681	-- Бусад турбин, 40 МВт-аас их хүчин чадалтай	20	5
Дотоод шаталтын оч-асаагуурт, түлхэлтэт, эсхүл ротацит бүлүүрэн хөдөлгүүр.				
293	840710	- Нисэх онгоцны хөдөлгүүр	20	5
Усан турбин, усан сэнс болон эдгээрт зориулсан тохируулагч.				
- Усан турбин болон усан сэнс:				
294	841012	-- 1000 кВт-аас их боловч 10.000 кВт-аас ихгүй хүчин чадалтай	20	5
295	841013	-- 10.000 кВт-аас их хүчин чадалтай	20	5
Турбо тийрэлтэт, турбо сэнст хөдөлгүүр болон хийн бусад турбин.				
- Турбо тийрэлтэт хөдөлгүүр:				
296	841111	-- Түлхэх хүч нь 25 кН-оос ихгүй	20	5
297	841112	-- Түлхэх хүч нь 25 кН-оос их	20	5
- Турбо сэнст хөдөлгүүр:				
298	841121	-- 1100 кВт-аас ихгүй хүчин чадалтай	20	5
- Хийн бусад турбин:				
299	841182	-- 5000 кВт-аас их хүчин чадалтай	20	5
Ахуйн зориулалтын машин төхөөрөмжөөс бусад, хэмийн өөрчлөлтийн аргаар (жишээ нь: халаах, чанах, шарах, нэрэх, цэвэрлэх, ариутгах, халдваргүйжүүлэх, хатаах, ууршуулах, чийгшүүлэх, конденсацид оруулах, эсхүл хөргөх) материалын боловсруулалт хийдэг, цахилгаанаар халдаг, эсхүл халаадаггүй, үйлдвэрийн, эсхүл лабораторийн машин төхөөрөмж (Зүйл 85.14-ийн зуух, пийшин болон бусад төхөөрөмж орохгүй); усыг агшин зуурт халаах, эсхүл халаасан усыг хадгалах цахилгаан биш төхөөрөмж.				
- Хатаагч:				
300	841932	-- Мод, цаасны зутан, цаас, эсхүл картоны	20	5
Сав суулга угаах машин; лонх, эсхүл бусад сав суулга цэвэрлэх, хатаах төхөөрөмж; лонх, лааз, хайрцаг, уут, эсхүл бусад саванд савлах, таглах, битүүмжлэх буюу шошголох машин; лонх, шилэн сав, бортого, эсхүл эдгээртэй төстэй савыг мембран таглаагаар таглах, бөглөө, эсхүл таглааг бүрэх машин; баглаа боодлын бусад машин (халааж наалдуулан боох машин орно); ундаа хийжүүлэх машин.				

301	842230	- Лонх, лааз, хайрцаг, уут, эсхүл бусад саванд савлах, таглах, битүүмжлэх, эсхүл шошголох машин; лонх, шилэн сав, бортого, эсхүл эдгээртэй төстэй савыг мембран таглаагаар таглах, бөглөө, эсхүл таглааг бүрэх машин; ундаа хийжүүлэх машин	20	5
302	842240	- Баглаа, боодлын бусад машин (халааж наалдуулан боох машин орно)	20	5
Шингэн, эсхүл нунтаг зүйлсийг шүрших, цацах, тоосруулах механик төхөөрөмж (гар удирдлагатай, эсхүл удирдлагагүй); гал унтраагч (цэнэглэсэн, эсхүл цэнэглээгүй); шүршигч буу болон үүнтэй төстэй хэрэгсэл; уур буюу элс үлээлгэн шүрших машин болон шүршиж цацах бусад машин.				
303	842420	- Шүршигч буу болон үүнтэй төстэй хэрэгсэл	20	5
Өөрөө явагч бульдозер, универсал бульдозер, хусагч, тэгшлэгч, хамагч, шанагат ухагч, экскаватор, шанагат ачигч, дагтаршуулагч, зам индүүдэгч.				
- Шанагат ухагч, экскаватор, шанагат ачигч:				
304	842952	-- Ажлын хэсэг нь 360 градус эргэх чадвартай техник, төхөөрөмж	10	5
Энэ бүлгийн бусад газар заагдаагүй, ургамал, амьтны гаралтай өөх тосыг ялгах, боловсруулах тоног төхөөрөмжөөс бусад, хүнс, ундааны зүйлийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэхэд зориулалттай машин төхөөрөмж.				
305	843830	- Саахрын үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж	20	5
Целлюлозон ширхэгт материалаар зутан үйлдвэрлэх, цаас, картон үйлдвэрлэх, засал хийх тоног төхөөрөмж.				
306	843910	- Целлюлозон ширхэгт материалаар зутан үйлдвэрлэх тоног төхөөрөмж	20	5
307	843920	- Цаас, картон үйлдвэрлэх тоног төхөөрөмж	20	5
308	843930	- Цаас, картонд засал хийх тоног төхөөрөмж	20	5
Цаасны зутан, цаас, эсхүл картоны үйлдвэрлэлийн зориулалттай бусад машин, төхөөрөмж (бүх төрлийн зүсэх, хэрчих машин орно).				
309	844110	- Зүсэх, хэрчих машин	20	5
310	844120	- Уут, хүүдий, дугтуй хийх машин	20	5
311	844130	- Хэвлэн шахахаас өөр аргаар картонон хайрцаг, сав, авдар, хоолой, торх, эсхүл эдгээртэй төстэй сав хийх машин	20	5
Сүлжмэлийн машин, сүлжээсэн оёдлын машин, саатай утас, торон нэхээс, сүлжмэл торон хөвөө, уран хатгамал, эмжээр, эсхүл торон тасам хийх машин, хивс нэхэх (тафтинг) машин.				
- Дугуйлан (битүүлэн) сүлжих машин:				
312	844712	-- Голчоороо 165 мм-ээс их бултай	20	5
Нэхмэлийн ээрмэл, даавуу, нэхмэл эдлэлийг угаах, цэвэрлэх, мушгих, хатаах, индүүдэх, уураар индүүдэх (даралтат хавтан халаагуурт пресс орно), цайруулах, будах, зөөлрүүлэх, засал хийх, хучаас тавих, нэвчээх машин төхөөрөмж(Зүйл 84.50-д заасан машинаас бусад), линолеум мэтийн шалны хулдаас үйлдвэрлэхэд суурь даавуу, эсхүл бусад төрлийн дэвсгэр материал дээр зуурмагийг жигд тархаах машин; нэхмэл даавууг				

хуйлах, дэлгэх, эвхэх, хайчлах, нүхлэх машин.				
313	845110	-- Хуурай цэвэрлэгээний машин	20	5
314	845130	- Индүүдэгч машин болон уурын индүү (даралтат хавтан халаагурт пресс орно)	20	5
Оёдлын машин (Зүйл 84.40-д заасан номын шил оёх машинаас бусад); оёдлын машинд тусгайлан зориулсан тавилга, суурь, таг; оёдлын машины зүү.				
315	845221	-- Гэр ахуйн оёдлын машин	20	5
316	845230	- Оёдлын машины зүү	20	5
Арьс шир идээлэх, боловсруулах машин, арьс ширэн, эсхүл савхин гутал, бусад эдлэл хийх, засах машин (оёдлын машинаас бусад).				
317	845310	- Арьс шир идээлэх, боловсруулах машин	20	5
318	845320	- Гутал хийх, засах машин	20	5
319	845380	- Бусад машин	20	5
320	845390	- Эд анги	20	5
Лазер, эсхүл бусад туяа, фотоны урсгал, хэт авиа, цахилгаан цэнэгийн усталт, цахилгаан-хими, электроны урсгал, ионы урсгал, плазмын нумын аргаар материалыг хасах (зайлуулах) замаар ямар ч материалыг боловсруулах суурь машин; усаар шүршин зүсэгч машин.				
321	845620	- Хэт авиагаар ажиллах	20	5
Металл зорох токарийн суурь машин (эргэлдэх төв орно).				
322	845891	-- Токарийн бусад суурь машин, тоон удирдлагатай	20	5
Зүйл 84.58-д заасан токарийн суурь машин (эргэлдэх төв орно)-аас бусад, металл өрөмдөх, нүхлэх, зорох, дотор, гадна эрээс гаргах суурь машин (чиглүүлэгч хүчний толгой бүхий машин төхөөрөмж орно).				
- Консольт зорох суурь машин				
323	845951	-- Тоон удирдлагатай	20	5
Билүүн чулуу, гуранз, эсхүл зүлгэн өнгөлөгч зүйлсээр металл буюу металлкерамикийг мөлийлгөх, ирлэх, хурцлах, зүлгэх, толийлгон үрэх (хонинг), билүүдэх, өнгөлөх, эсхүл бусад засал хийх суурь машин (Зүйл 84.61-д заасан, араа шүд гаргах, араа шүдийг засч өнгөлөх машинаас бусад).				
- Зүлгэх бусад машин:				
324	846022	-- Тоон удирдлагатай, боловсруулагч төвгүй зүлгэх машин	20	5
	846023	-- Тоон удирдлагатай, цилиндр зүлгэх бусад машин		
	846024	-- Тоон удирдлагатай бусад		
- Ирлэх, хурцлах суурь машин (огтлох, зүсэх багажны зориулалттай):				
325	846031	-- Тоон удирдлагатай	20	5
326	846040	- Толийлгон үрэх (хонинг) буюу билүүдэх суурь машин	20	5
Металл, эсхүл металлкерамикийг туушид нь харуулдах, өөлж зорох, зорж ухах, хэлбэх, араа шүд гаргах, араа шүдийг засч өнгөлөх, хөрөөдөх, огтлох суурь машин болон				

материалыг хасч багасгах замаар металл буюу металлкерамикийг боловсруулах, бусад газар тусгайлан заагдаагүй бусад суурь машин.				
327	846130	- Хэлбэх суурь машин	20	5
Мод, үйс, яс, хатуу хаймар, хатуу хуванцар, эсхүл адил төст бусад хатуу материалыг боловсруулах суурь машин (хадах, үдэх, наах буюу бусад аргаар угсрах машин орно).				
328	846510	- Үйлдэл хооронд багаж солихгүйгээр янз бүрийн үйлдлийг гүйцэтгэж чадах машин	20	5
329	846591	-- Хөрөөдөх машин	20	5
330	846592	-- Харуулдах, зорох, өөлөн хэвлэх суурь машин	20	5
331	846593	-- Зүлгэх, өрөвтүүлэх буюу өнгөлөх суурь машин	20	5
332	846594	-- Нугалах буюу угсрах суурь машин	20	5
333	846595	-- Өрөмдөх буюу цүүцдэх суурь машин	20	5
334	846596	-- Хагалах, цуулах буюу хуулах суурь машин	20	5
Зүйл 84.56-84.65-д заагдсан машинуудад дагнан буюу зонхилон хэрэглэгддэг эд анги болон тоног хэрэгсэл (боловсруулах бэлдэц, хийц, эсхүл багажийг тогтоон баригч, өөрөө нээгдэгч автомат фильер, хуваарилагч толгой болон машины бусад тусгай хэрэгсэл орно); гараар барьж ажиллуулах төрөл бүрийн багаж хэрэгслийг тогтоон баригч хэрэгсэл.				
335	846610	- Багаж тогтоон баригч болон өөрөө нээгдэгч автомат фильер	20	5
336	846620	- Боловсруулах бэлдэц, хийцийг тогтоон баригч	20	5
337	846630	- Хуваарилагч толгойн хэсэг болон суурь машины бусад тусгай хэрэгсэл	20	5
Хийн шахуургат, шингэний шахуургат, эсхүл өөртөө цахилгаан буюу цахилгаан биш мотортой, гараар барьж ажиллуулах багаж.				
- Өөртөө цахилгаан мотортой:				
338	846721	-- Бүх төрлийн өрөм	20	5
339	846722	-- Хөрөө	20	5
- Бусад багаж:				
340	846781	-- Гинжит хөрөө	20	5
- Эд анги:				
341	846791	-- Гинжит хөрөөний	20	5
342	846792	-- Хийн шахуургат багажны	20	5
Цахилгаан, эсхүл цахим ламп, хоолой, электрон цацрагт хоолой, импульсийн лампыг шилэн бортгонд угсрах төхөөрөмж; шил, эсхүл шилэн эдлэл үйлдвэрлэх, халуунаар боловсруулах машин.				
343	847510	- Цахилгаан, эсхүл цахим ламп, хоолой, электрон цацрагт хоолой, импульсийн лампыг шилэн бортгонд угсрах төхөөрөмж	20	5
- Шил, эсхүл шилэн эдлэл үйлдвэрлэх, халуунаар боловсруулах машин:				
344	847521	-- Оптик мяндас болон түүний бэлдэц хийх машин	20	5
345	847590	- Эд анги	20	5
Барааг автоматаар худалдах машин (жишээ нь: шуудангийн марк, янжуур, хүнсний, эсхүл ундааны зүйлс), мөнгө задлах машин.				
- Бусад машин:				

346	847681	-- Халаах, эсхүл хөргөх төхөөрөмжтэй	20	5
Энэ бүлгийн бусад газар заагдаагүй, тусгай зориулалтын машин механизм, төхөөрөмж.				
347	847920	- Амьтны, эсхүл ургамлын гаралтай өөх, тос бэлтгэх, ялгах тоног төхөөрөмж	20	5
348	847930	- Мод, эсхүл модлог материалаар зоргодсон хавтан, барилгын эслэг хавтан шахаж хийх пресс, мод, үйс боловсруулах бусад тоног төхөөрөмж	20	5
349	847982	-- Холих, зуурах, бутлах, нунтаглах, шигших, жигдрүүлэх, цийдмэгжүүлэх, хутгах машин	30	5
Металл цутгах хэвний хайрцаг; хэвний суурь; хэвний загвар; металл (цутгамал гулдмайн хэв орохгүй), металл карбид, шил, эрдэс материал, хаймар, эсхүл хуванцар цутгах хэв.				
350	848010	- Металл цутгах хэвний хайрцаг	20	5
351	848030	- Хэвний загвар	20	5
352	848050	- Шил цутгах хэв	20	5
Хагас дамжуулагч талст гулууз, дискэн ялтас, хагас дамжуулагч хэрэгсэл, цахим интеграл схем, эсхүл хавтгай дэлгэц үйлдвэрлэх зориулалтаар дагнан буюу зонхилон хэрэглэгддэг машин, аппарат; энэ бүлгийн 9 (С) тайлбарт заасан машин, аппарат; эд анги, тоног хэрэгсэл.				
353	848620	- Хагас дамжуулагч хэрэгсэл, цахим интеграл схем үйлдвэрлэх зориулалтын машин, аппарат	20	5
354	848690	- Эд анги болон тоног хэрэгсэл	20	5
Машин, тоног төхөөрөмжийн зориулалттай, энэ бүлгийн бусад газар заагдаагүй, цахилгааны холбогч, тусгаарлагч, ороомог, контакт, эсхүл цахилгааны бусад хэрэгсэл агуулаагүй эд анги.				
355	848710	- Хөлөг онгоц, эсхүл завины сэнс болон сэнсний далавч	20	5
Арав буюу түүнээс дээш (жолоочийг оруулаад) тээвэрлэх зориулалттай моторт тээврийн хэрэгсэл.				
356	870210	- Зөвхөн дотоод шаталтын даралтат асаагуурт бүлүүрэн хөдөлгүүр (дизель, эсхүл хагас дизель)-тэй	30	5
Ачаа бараа тээвэрлэх моторт тээврийн хэрэгсэл.				
357	870410	- Засмал замгүй, бартаат замаар явах зориулалттай өөрөө буулгагч автосамосвал	30	5
- Дотоод шаталтын даралтат хөдөлгүүртэй (дизель, эсхүл хагас дизелийн) ачааны бусад автомашин:				
358	870423	-- Дотоод шаталтын даралтат хөдөлгүүртэй (дизель, эсхүл хагас дизелийн) ачааны бусад автомашин, бүх жин нь 20 тн-оос их	30	5
Гол төлөв хүн, эсхүл ачаа бараа тээвэрлэх зориулалтаар зохион бүтээгдсэн тээврийн хэрэгслээс бусад тусгай зориулалтын моторт тээврийн хэрэгсэл (жишээ нь: техникийн тусламжийн автомашин, автокран, гал унтраах машин, бетон зуурагч-тээвэрлэгч автомашин, зам цэвэрлэх автомашин, ус шүрших автомашин, явуулын цех, рентген төхөөрөмжтэй явуулын нэгж).				

359	870510	- Автокран	30	5
Агаарын бусад хөлөг (жишээ нь: нисдэг тэрэг, нисэх онгоц), сансрын хөлөг (хиймэл дагуул орно), орбит орчмын болон сансрын хөлгийг хөөргөх хэрэгсэл.				
360	880240	- Хоосон цэвэр жин нь 15,000 кг-аас их нисэх онгоц болон агаарын бусад хөлөг	30	5
361	880260	- Сансрын хөлөг (хиймэл дагуул орно), орбит орчмын болон сансрын хөлгийг хөөргөх хэрэгсэл	30	5
Агаарын хөлөг хөөргөх төхөөрөмж; агаарын хөлгийг буулгах тоормосны механизм эсхүл түүнтэй төстэй механизм; нисгэгчдийг газар дээр бэлтгэл хийлгэх төхөөрөмж; тэдгээрийн эд анги.				
362	880510	- Агаарын хөлөг хөөргөх төхөөрөмж, түүний эд анги; агаарын хөлгийг буулгах тавцан дээрх тоормосны механизм, эсхүл түүнтэй төстэй механизм, тэдгээрийн эд анги	30	5
363	880521	-- Агаарын довтолгооны сургуулилтын төхөөрөмж, түүний эд анги	30	5
Гэрэлтэгч цамхагт хөлөг онгоц, гал эсэргүүцэх хөвөгч хэрэгсэл, усны ёроол шүүрдэгч, хөвөгч кран болон гүйцэтгэх үндсэн үйлдэлтэй нь харьцуулахад усаар явах үйлдэл нь туслах чанартай байх бусад хөлөг онгоц; хөвөгч док; усан дээр хөвдөг, эсхүл усны гүнд ажилладаг, өрөмдлөг хийдэг, эсхүл үйлдвэрлэл явуулдаг тавцан.				
364	890520	- Усан дээр хөвдөг, эсхүл усны гүнд ажилладаг, өрөмдлөг хийдэг, эсхүл үйлдвэрлэл явуулдаг тавцан	30	5
Шугам зургийн, тэмдэглэгээний, эсхүл математик тооцооны багаж (жишээ нь: шугам зургийн төхөөрөмж, пантографын багаж, өнцөг хэмжигч трансфортир шугам, шугам зургийн бүрэн хэрэгсэл, логарифмын шугам, тооцооны зээрэнцэг); энэ бүлгийн бусад газар заагдаагүй, уртын хэмжлийн гар багаж (жишээ нь: савхан метр, эвхдэг метр, туузан метр, микрометр, штангенциркуль).				
365	901710	- Шугам зургийн автомат, эсхүл автомат бус ажиллагаатай ширээ, төхөөрөмж	20	5
Энэ бүлгийн бусад газар заагдаагүй, хэмжих, эсхүл хянах багаж, хэрэгсэл, машин; нарийн мэргэжлийн проектор.				
366	903180	- Бусад багаж, хэрэгсэл, машин	20	5